

an onze jonge
n, voldoen we
teur van „De
gaande onze
arbeid als Pro-
Kerk in Zuid-
zijn gedichten
kenden naam.
missie uit drie
L. Kerk en de
en Statenbijbel
naam gemaakt
relddeelen.
Paarl (Kaap-
Ds S. J. Du
Transvaalse
ts (spreek uit
Frankrijk af-
andere Hoge-
Du Toit eenigen
vertrokken naar

olet, wordt af-
vaderen uit dit
plaats heeft
Als beloning
adelstand ver-
het dak. Het
ven, vogels die
als te schuilen.
Du Toits heeft
cht, waar thans
Kaaprovinsie,
de Ds S. J. Du
verzaam leven
van 469 blad-
as afleiden van
te zeggen, dat
ikaansche taal-
enootschap van
enootschap was
vertaling". Dit
periode van 60
e worden.
Wie kent niet

land,

„Di Afrikaanse

t.

naal

e vergelijkt met
Bijbelvertaling",
jaren deze heel
de taalbeweging
regte Afrikaners.
beweging in 1914,
moet ons 'n eie
algemeen is ge-
het Afrikaansch

S. O. LOS.
ordt vervolgd.)

KUNST

om de wereld van
01. — P. N. van
rdam, 1937.

igszins nieuwe
een groote be-
land, het eigen
en. De nieuwe

t grootsche ver-
geworden. Tien-
j, sinds vooral
gaven tot het
In de vorige
nden, en zelfs
zen, maar haast
grooten uit de
iel, Oltmans, ze
setstuk en zijn
. De moderne
teent dergelijke
kunnen lezen.
om—Toussaint,
zielkundige tee-
sniettemin niet
radig voor ons
zij, die kunnen
overgeven aan
enieten dikwijls
die der gevierd-

Omstreeks 1900 is er wel een nieuwe histori-
sche roman ontstaan, en hebben Prins, van Oordt,
van Moerkerken en anderen hun lezers in ver-
beelding naar vroegere tijden teruggevoerd, maar
hun namen klinken vele jongeren als historische
in de ooren, ze kennen hun werken niet meer.

Nederlanders zijn nooit hevig enthousiast ge-
weest voor hun groot verleden.

Als onze helden, wier namen in de geschiedenis
van andere volken een plaats innemen, hier, naar
buitenlandsch voorbeeld, met een standbeeld ver-
eerd waren, dan zouden vele nu leeghe stadspaleizen
een beter aanzicht vertoonen. Onze nalatigheid
wordt dikwijls goedgepraat met den bekenden
dooddoener, dat onze liefde zich niet naar buiten
toont, maar in het hart diep gevoeld wordt.

Wat weten wij, Hollanders in doorsnee, van
onze groote ontdekkers en zeehelden af? Wij zijn
trotsch op een groot overzeesch rijk, dien „gordel
van smaragd", maar wat weten we van hen, die
dien gordel moeizaam vervaardigden voor de Ne-
derlandse maagd? Een enkele naam klinkt nog
zeer duidelijk door, de meeste zijn alleen te vin-
den in geschiedboeken.

De boeiende verhalen van de eerste zeetochten,
zoo rijk aan avonturen, als de rijkste fantasie
nauwelijks zou kunnen verzinnen, liggen meestal
nog onbenut verborgen in de stuntelig geschreven
scheepsjournalen van hen, die beter met het
zwaard dan met de pen vertrouwd waren.

Het zijn slechts weinigen, die weten, dat deze
journalen, voorzien van geleerde aantekeningen
en voortreffelijke verklarende gegevens, voor een
deel zijn uitgegeven in de werken van de Linsch-
oten-Vereeniging. Voor het groote publiek zijn ze
vrijwel onbereikbaar.

Daarom is het een voortreffelijke gedachte ge-
weest, enkele bijzondere personen in breeder kring
bekend te maken. Onder redactie van Dr J. H.
Kernkamp verschijnt nu een serie boekjes: „Pa-
tria, vaderlandsche cultuurgeschiedenis in mono-
grafieën". Het eerste deeltje daarvan is het boven-
genoemde van Mollema, die Olivier van Noort en
zijn tocht beschrijft.

In een korte inleiding tracht de schrijver den
lezer zich het Rotterdam van 1600 te doen voor-
stellen, om te verklaren hoe men een man als van
Noort, een herbergier, kon benoemen tot admi-
raal van de vloot, die opdracht kreeg de geheele
aarde om te zeilen.

Een korte levensbeschrijving geeft een toch wel
volledig beeld van den herbergier-admiraal, die
als kapitein bij de infanterie zijn merkwaardig
leven eindigde.

De weg naar Indië was den Nederlanders kort
te voren bekend geworden, door de geslaagde
reis van Cornelis de Houtman en spoedig daar-
op vertrokken de eerste schepen om handel te
te gaan drijven in het rijke gebied dat door de
Portugeezen in bezit was genomen. De eigen weg,
dien de Hollanders hadden willen banen, om de
Noord, langs Nova Zembla, was gesloten gebleven.

Doch er was nog een toegang: de route door
siraat Magelhaes, langs de onherbergzame streken
van Vuurland. Deze was minstens zoo gevaarlijk
als de weg langs de stormachtige Kaap de Goede
Hoop, maar bood aan den anderen kant extra
voordeelen. Zuid-Amerika was Spaansch gebied,
en dus kon men in die streken den vijand afbreuk
doen, zijn schepen nemen en zijn handel belem-
meren en tevens nog doorvaren naar Oost-Indië,
om daar meer vreedzamen ruilhandel te drijven
met de inlanders.

De Houtman werd de wegbereider voor de Oost-
Indische Compagnie, die het monopolie van den
handel op Indië zocht te verkrijgen door lang-
zame verdrijving der Portugeezen en inbezittingen
van de eilanden, waardoor een machtig koloniaal
rijk is ontstaan.

Olivier van Noort werd uitgezonden met het
zelfde doel, dat later de West-Indische Compagnie
beoogde: door kaapvaart den vijand afbreuk te
doen, met geweld diens handel te belemmeren en
zijn zilver buit te maken.

Het grootste gedeelte van zijn boek heeft Mol-
lema gereserveerd voor het journaal van Van
Noort, waarin deze uitvoerig de reis beschreef. Om
den lezer van de twintigste eeuw niet af te schrik-
ken, heeft hij de taal van den 16den eeuw
gemoderniseerd. Ten deele is dit jammer, omdat
de taal juist een typeerende kleur geeft aan een
historisch verhaal, maar ten volle is het verklaar-
baar, omdat het verhaal er goeddeels onleesbaar
door zou geworden zijn. Bovendien is het journaal
zeer sterk bekort. In eigen woorden vertelt de be-
werker wat er dagelijks gebeurde. Daardoor is het
een journaal geworden, met getrouwe aanduiding
der data, zoodat men van dag tot dag de reis
kan nagaan, en ook is het wel naar Van Noort,
maar het is niet meer van Van Noort.

Toch is voor het doel van het boekje, om n.l.
deze reis aan een groote groep belangstellenden
te vertellen, zulk een methode haast onontbeerlijk.

Er zijn nu niet een groot aantal noten noodig,
om de noodzakelijke verklaringen te geven, maar
deze kunnen gewoon in denzelfden stijl ingevoegd
worden. Journaal en beschrijving vloeien zoo in-
een. Een andere methode zou natuurlijk mogelijk
zijn geweest, maar zoo kan het heel goed.

De lezer ontvangt zoo zonder ophef het aan-

grijpend verhaal van dezen tocht met vier schepen,
waarvan twee nauwelijks 50 ton groot waren, het
verslag van geleden ellende, teleurstellingen, mui-
terij, ijzeren tucht, en een compleet zeeslag, met
den zorgvollen terugtocht op 'leenig overgebleven
schip, nog bemand met 45 koppen.

De mooie platen en historische kaarten verdui-
delijken uitnemend dit boekje, dat door zeer velen
moge gelezen worden, omdat het recht doet aan
een man die verdient voort te leven in de her-
innering, als een der bouwers van een groot ver-
leden. Een goed begin van deze serie.

Gr.

H. S.

VAKWETENSCHAP EN PRAKTIJK

De studie der geneeskunde.

II.

Zooals wij in het vorig artikel zagen is de aan-
was van het aantal artsen de laatste jaren zeer
toegenomen. De uitbreidingsbehoefte, het aantal
artsen dat er meer geplaatst kan worden door de
vermeerderde bevolking, wordt becijferd op 58.
Zooals ieder weet is het aantal artsen dat elk jaar
afstudeert echter grooter, hierbij moet men wel
bedenken dat door overlijden, pensionneering of
neerleggen der praktijk er jaarlijks ook een aantal
artsen afvloeien. In het algemeen wordt de prak-
tijk vóór het 65ste jaar neergelegd, en eerst dan
ontstaat een z.g. vervangings-behoefte.

De sterfte onder de artsen is groot en overtreft
in verhouding die van de andere mannelijke be-
volking. Volgens de sterfte-statistieken zouden er
in de laatste tien jaren 44 medici per jaar over-
leden moeten zijn, in werkelijkheid was dit aantal
per jaar 80 à 90. In de laatste jaren blijken er
gemiddeld 70 werkkinnen open te komen door
het overlijden van artsen jonger dan 65 jaar, ter-
wijl er door pensionneering of neerlegging der
praktijk 60 à 65 plaatsen per jaar vrij komen.

Maar de aanwas is de laatste jaren beduidend
meer dan het aantal opgekomen plaatsen, n.l. de
laatste jaren behaalden 321, 349 en 349 studenten
het arts-diploma.

Het aantal artsen dat de eerste jaren zal af-
studeeren kan men vrij nauwkeurig berekenen als
men het aantal ingeschrevenen aan de Universi-
teiten als uitgangspunt neemt. In 1940 zou het
aantal artsen te stellen zijn op ruim 6600, d.i. 73
artsen per 100.000 inwoners, of één arts op 1360
inwoners.

De gevolgen van deze toename zullen blijken uit het
grootere aantal artsen dat niet aan het minimum
inkomen kan komen. In 1934 was van iedere acht
artsen die de praktijk gedurende tenminste vijf
jaren hadden uitgeoefend, één arts niet in staat
uit dien hoofde een redelijk inkomen te verwer-
ven. In 1940 zal deze toestand zich verergerd heb-
ben zoodat van iedere vijf artsen één arts niet de
minimum inkomen-grens bereikt zal hebben.

Men heeft zich misschien reeds afgevraagd: wij
zijn toch een koloniale mogendheid? Kunnen onze
koloniën dan deze overvloedige artsen niet een ruim
en prachtig arbeidsveld verschaffen? Het aantal
artsen werkzaam in Ned. Oost-Indië was in 1934
plm. 1300, waaronder 500 artsen die alleen in het
bezit waren van een z.g. Indisch diploma, d.i. een
artsdiploma in Indië behaald en alleen recht-
gevend op praktijk-uitoefening in Indië. Dit in
Indië opgeleid aantal artsen is vrij aanzienlijk en
het laat zich aanzien dat dit percentage zal stijgen.

De subcommissie geeft als haar mening te ken-
nen dat Indië jaarlijks 40 jonge Nederlandsche
artsen ter vervanging van afgevoerde functiona-
rissen kan gebruiken. Bovendien is Indië niet meer
de kurk waar het Moederland op drijft en spelen
de slechte economische omstandigheden in onze
overzeesche gewesten een voorname rol.

Waar we dus zagen dat de toestand momenteel
zoodanig is, dat het evenwicht tusschen vraag en
aanbod der artsen zeer labiel, wankel is, dan
rijst de vraag of hierin verandering of zelfs ver-
betering is te brengen.

Nu is een gedeelte der subcommissie van oor-
deel, dat een „numerus clausus" moet worden in-
gevoerd, d.w.z. dat de minister van Onderwijs,
Kunsten en Wetenschappen na ingewonnen ad-
vies het maximum aantal studenten aangeeft dat
tot de studie kan worden toegelaten. De gelukkigen
die dan zouden worden toegelaten tot de studie der
geneeskunde, zouden dan zijn de z.g. top-leerlin-
gen, de uitblinkers van de eindexamens. Hieraan
zijn o.l. groote gevaren verbonden, daar de prak-
tijk heeft uitgewezen, dat niet alleen gaven van
verstand, maar ook andere gaven noodig zijn. Hoe vaak
gebeurt het niet dat een eindexamen goed afgelegd
wordt en de struikelingen reeds beginnen met het
eerste academische examen. Daarom lijkt ons het
idee dat Dr Hulshoff Pol oppert (aanhangel van
het meergenoemde rapport) veel aantrekkelijker.
De toelating tot de geneeskundige studie zou zoo-
danig geregeld moeten worden:

1e. dat zij die door hun geestelijken aanleg als

het ware aangewezen zijn tot hogere studie, tot
de universiteit dienen te worden toegelaten.

2e. dat een tekort aan fondsen geen reden mag
zijn, dat deze geestelijk begaafden hun roeping
niet kunnen volgen.

3e. dat ook anderen dan de meest begaafden
de universiteit moeten kunnen bezoeken, doch deze
in tegenstelling met de begaafden ten volle de
kosten van het onderwijs zullen hebben te dragen.

4e. dat er evenwicht kome en blijve tusschen
het aantal bezitters van academische en andere
graden en de behoefte in de maatschappij aan af-
gestudeerden.

De moeilijkheid is hier natuurlijk, het verschil
tusschen de begaafden en de minder begaafden
aan te geven. Het is de bedoeling van Dr Pol om
de minder begaafden veel meer te weren dan tot
nu toe het geval was. In de praktijk is men hier
echter reeds aan toe, het aantal eerste jaars stu-
denten dat zakt voor het propaedeutisch examen
(eerste gedeelte candidaatsexamen) is zeer groot,
met als gevolg een afvloeiing na een of meer bij
herhaling mislukte pogingen.

In theorie zijn wel verschillende mogelijkheden
naar voren te brengen, maar in de praktijk zal
dit zeker tegenvallen. Terecht merkt Dr Pol op,
dat het universitaire onderwijs ten allen tijde door
de eeuwen heen opengestaan heeft voor een ieder,
ook vreemdelingen, die om welke reden dan ook,
zich geestelijk verder wenschen te bekwalen. Het
zou dan ook een groote fout en een stap terug
zijn wanneer deze vrijheid werd opgeheven.

De toekomst van hen die zich dit jaar zullen
laten inschrijven als student in de geneeskunde en
klaar kunnen komen in de jaren 1943—1944, ziet
er somber uit.

We zijn er ons wel van bewust dat ook van
andere academisch gevormden op de arbeidsmarkt
slechts een gedeelte werk zullen krijgen. Stel-
len we (met de samenstellers van het rapport) de
vraag naar arbeidskrachten in een bepaald beroep
gelijk aan 100, dan zullen er in de eerste jaren
zich aanbieden van rechtsgeleerden 195, tandart-
sen 345, natuurkundigen 200, scheikundigen 320,
apothekers 350, leeraren 260, veeartsen 125—160,
ingenieurs 180. In het algemeen is het aanbod
twee maal zoo groot als er vraag is naar arbeids-
krachten.

Maar met de categorie van artsen staat de Volks-
gezondheid in nauw verband. Een te veel aan
artsen zal zich op den duur moeten wreken op
't publiek en de mogelijkheid is niet uitgesloten,
dat een goed Hollandsch spreekwoord (waar het
gaat over honden en hazen) zou bewaarheid
worden.

Samenvattend komen we tot het volgende. De
toekomst der artsen in Nederland is somber. De
uitbreidings- en vervangingsbehoefte is kleiner dan
de aanwas van afgestudeerde artsen.

De volksgezondheid eischt geen verdere uitbrei-
ding van het aantal geneeskundigen.

Laat daarom ieder die tot arts opgeleid wenscht
te worden zich nauwkeurig afvragen waarom hij
(of zij) dit gaarne wenscht. Alleen hij die uit
„roeping" (laten we het zoo mogen noemen) dit
wenscht, heeft kans van slagen en niet degene
voor wien het materiële voordeel primair is,
want dan zal desillusie niet uitblijven.

Zwolle.

Dr J. H. H.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN

„Vrijheid".

II.

We hebben met hetgeen we in het vorige artikel
ter sprake brachten, nog geen antwoord gegeven
op die vraag: Kunt ge nog volkomen vrij des
Zondags Gods Woord verkondigen, zooals dat be-
hoort?

Nu is deze vraag om meer dan één reden niet
zoo gemakkelijk te beantwoorden.

We zouden er wel een antwoord op kunnen
geven, dat er iets van zei, maar meer algemeen,
en dat zou de lezers zeker niet bevredigen. We
zouden het dan zoo willen zeggen, dat we in
doorsnee genomen, volkomen deelen in de duit-
sche gelijkgeschakelde vrijheid, en ons naar dat
begrip vrij kunnen bewegen en uiten.

Doch ik begrijp best, dat men met dat antwoord
niet tevreden is.

Want die vraag wordt gesteld aan d'zede zijde
van de grens, en de bedoeling er van is juist, om
te weten te komen, in hoever er op een bepaald
punt tusschen die twee begrippen van eenzelfde
woord gelijkheid en verschil bestaat. Men stelt
die vraag met ons begrip als uitgangspunt.

* * *

Die vraag is in het algemeen niet met Ja! of
Nee! te beantwoorden.

We willen vooropstellen, dat het een onvoor-
waardelijke eisch van God is, dat het Evangelie
klaar en duidelijk wordt gepredikt met volle toe-
passing op het breede menschenleven; dat daar